

12.3.2024

OMA / 6 / v1
Julkinen / www

Väyrynen, K., Lanamäki, A., Laari-Salmela, S., Iivari, N., & Kinnula, M. (2022). Policy Ambiguity: A Problem, a Tool, or an Inherent Part of Policymaking? ICIS 2022 Proceedings, 7.

Lähtökohtia

Aikaisemman (OMA / 2) artikkeliarvion, eli Lanamäki ym. (2020), yhteydessä käsittelin minun ja Arto Lanamäen yhteistä opiskelun historiaa. Käytännössä aloitimme yhdessä samat opinnot Seinäjoella vuonna 1998. Eri vaiheiden jälkeen Arto on julkaissut useamman artikkelin, joista olen siis lukenut vain osan.

Itse olen seurannut politiikkaa (politics), mutta olen tehnyt vähemmän politiikkaa (politics). Tässä mielessä valitut politiikan toimintalinjat (policy) ovat olleet aina mielenkiintoista seurattavaa. Artikkelin lähtökohta politiikan toimintalinjojen (policy) esittämisen epämääräisyydestä vaikutti mielenkiintoiselta.

Lanamäki & Tuvikene (2022) on mielenkiintoinen havainto poliittisesta keskustelusta, jolloin jotain valittavaa politiikan toimintalinjaa käsitellään laajassa poliittisessä keskustelussa ennen varsinaista lopullista poliittista päätöstä. Tein Lanamäki & Tuvikene (2022) perusteella oman (OMA / 4) artikkeliarvion.

Tiivistelmä

Huomiona on esitetty, että tietojärjestelmien tutkimusalalla (Information Systems, IS) pitäisi kiinnittää huomiota politiikan toimintalinjojen toteutukseen (policymaking). Tutkimuslalla ei ole kuitenkaan kiinnitetty liikaa valittujen politiikan toimintalinjojen (policy) toteutuksen monimutkaisuuteen ja seurannaiseen epämääräisyyteen. Kirjoittajat esittävät kaksi näkökulmaa. Vallitsevan ”esityksen” näkökulman mukaan politiikan toimintalinja toteutetaan suoraviivaisena toimintana, jolloin epämääräisyys on ongelma. Toinen näkökulma on ”esiintyminen”, jolloin valittu politiikan toimintalinja ja toteutus ovat kokonaisuus; eli politiikka ei tule esiin ilman toimeenpanoa, mutta politiikka ohjaa toimeenpanoa. Kirjoittajat esittävät, että politiikan/säännösten tutkijoiden pitäisi olla tietoisia ja tarkkoja selvitetessä politiikan toteuttamista (policy) ja politiikan epämääräisyyttä.

Johdanto

Politiikka (mm. valittavasta politiikasta keskustelu) ja politiikan toteuttaminen ovat olleet tietojärjestelmien tutkimusalan kiinnostuksena tutkimusalan synnystä alkaen. Viime aikoina kiinnostus lisääntynyt, ja asiaan liittyy useampi kirjoitus (artikkelissa on viitattu muutamaaan artikkeliin).

Tietojärjestelmien tutkimusala on laajentunut pelkästä yhteisön tietotekniikkaa käsittelevästä lähestymistavasta kohti yhteiskunnallisia ja toimialakohtaisia huomioita, jolloin politiikan toteuttaminen on noussut tärkeäksi. Esimerkiksi voi mainita Euroopan Unionin, jonka alaisuudessa on laadittu erilaisia lakeja asiaan liittyen.

Epämääräisyydellä kirjoittajat viittaavat ”tilaan, jossa voi olla useita ajattelun tapoja huomioiden sama olosuhde tai ilmiö”. Yksi esimerkki tästä on Euroopan Unionin alaisuudessa laadittu yleinen tietosuojasetus (European General Data Protection Regulation, GDPR), joka vaikuttaa tietoteknisten rakennelmien toteutukseen. Yleinen tietosuojasetus sisältää kuitenkin epämääräisyyksiä. Toinen esimerkki on tekoälyyn liittyen esitetty asetukset (European AI Act), jolloin voidaan esittää epämääräisyyksiä. Kumminkin lakipaketit ovat teknologisesti neutraaleja, jolloin ne eivät kuvaa yksittäistä teknologiaa, vaikka ne asettavat teknologialle määräyksiä.

12.3.2024

OMA / 6 / v1
Julkinen / www**Politiikan toteuttamisen erilaiset maailmankuvat**

Muiden tutkimusalojen mukaisesti tietojärjestelmien tutkimusalallakin on omat vallitsevat näkemykset, jotka ovat kyllä olemassa, mutta ne ovat näkymättömiä. Kirjoittajat erottelevat kaksi näkökulmaa, jotka aikaisempi tutkimus on valinnut tietoisesti tai tiedostamattomasti: esiintyminen ja esittäminen. Huomiona on, että esiintyminen on ollut vallitseva näkökulma.

Esiintymisen näkökulma tietojärjestelmien tutkimuksessa on tarkoittanut politiikan asiakirjaan perehtymistä – miten politiikan toimintalinja (asiakirja) on kehitetty ja miten politiikka toteutetaan/noudatetaan. Tässä näkökulmassa politiikan toteuttaminen on monesti nähty ajallisesti etenevänä ja peräkkäisenä; eli oletuksena on, että politiikka voidaan kirjoittaa ymmärrettävästi.

Esiintymisen näkökulman kritiikin mukaan pitäisi keskittyä politiikan laatimiseen. Tämä tarkoittaa politiikan tekemisen hienojakoisuutta ja epämääräisyyttä, jolloin politiikan toteutus tarkoittaa merkityksen kehittämistä, välittämistä, taistelua ja hylkäämistä.

Esittämisen näkökulmassa politiikan toteutus on nähty vaihtelevana ja muuttuvana kohteena, jolloin eri sidosryhmät, roolit, arvot ja asialistat tulevat esiin. Tässä näkökulmassa sidosryhmiä ei nähdä ainoastaan politiikan kirjoittajina tai politiikan toteuttajina. Tällöin politiikkaa kirjataan ja avataan, jolloin ne vaativat ymmärrystä, kääntämistä, tulkintaa ja uudelleenasettelua – eli tulkinta tulkinnasta on tarpeen. Esittämisen näkökulmassa nähdään monimutkaisia suhteita politiikan, osanottajien ja sosiaalisten asiayhteyksien välillä. Politiikka luo asiayhteyden, mutta asiayhteys luo politiikkaa. Tällöin epämääräisyys voidaan nähdä keskeisenä osana elämää.

Politiikka ja politiikan toteutuksen epämääräisyys aikaisemmassa tietojärjestelmien tutkimuksessa

Aikaisempi tietojärjestelmien tutkimus on selvittänyt politiikkaa ja politiikan toteuttamisen tekijöitä alkaen hallinnon tasolta päätyen yhteisön tason tutkimukseen. Tarkasti ottaen politiikan toteuttamisen epämääräisyys ei ole ollut tutkimuksen kohde. Esimerkkinä kirjoittajat mainitsevat Ravishankarin, joka esittää kaksi epämääräisyyden koulukuntaa: toiset näkevät epämääräisyyden ongelmana ja toiset näkevät epämääräisyyden keskeisenä osana politiikan toteuttamista. Ravishankar huomioi, että politiikan maailmankuvaa ja politiikan toteuttamisen epämääräisyyttä ei yleensä huomioida tietojärjestelmien tutkimuksessa. Epämääräisyys voidaan nähdä ongelmana tai retorisenä työkaluna; toisaalta politiikan toteuttamisen epämääräisyys voidaan nähdä luontaisena osana politiikan toteuttamisen prosessia.

Politiikan toteuttamisen epämääräisyys ongelmana

Suurin osa politiikkaan ja politiikan toteuttamiseen liittyvästä kirjallisuudesta tietojärjestelmien tutkimuksessa näkee politiikan toteuttamisen epämääräisyyden ongelmana; tämä tulee esille erityisesti tietoturvan alueella. Tietoturvan ongelmia on yhteisön sisällä ja ulkopuolella. Tietoturvan tutkimus on keskittynyt erityisesti sisäiseen turvallisuuteen, jolloin on eroteltu tarkoituksellinen ja tahaton käyttäytyminen uhkana tietoturvalle. Tietoturvan tutkimuksessa on selvitetty/pohdittu mm. hyötyjä, haittoja, tietämyksen jakamista, väliintuloja, yhteistyötä, selittäviä tekijöitä ja sosiaalista vaikutusta. Olettamus monessa tietoturvan politiikan toteuttamisen tutkimuksessa on vähän ilmaistu olettamus politiikan toteuttamisen selkeydestä, jolloin ongelmat eivät johdu politiikan epämääräisyydestä tai epäselvyydestä. Nämä tutkimukset eivät huomioi, että politiikka itsessään voi olla epämääräinen.

Jotkut tutkimukset huomioivat, että valittu politiikan toimintalinja voi olla epämääräinen, eli menetelmät tai tavoitteet voivat olla epämääräinen. Tämä epämääräisyys on yksi syy, että miksi tietoturvaan liittyviä

12.3.2024

OMA / 6 / v1
Julkinen / www

politiikan toimintalinjoja ei toteuteta politiikan tekijöiden tavoittelemalla tavalla. Epämääräiset tietoturvan politiikan toimintalinjat voidaan nähdä haitallisena kyberturvallisuuden ehtona.

Useat tutkimukset tietojärjestelmien tutkimusalueella osoittavat seurauksia politiikan tekemiselle tavoitteena parantaa politiikan tekemisen prosessia. Kirjoittajat viittaavat useampaan aikaisempaan tutkimukseen, ja toteavat näille tutkimuksille yhteiseksi piirteeksi tavoitteen selvälle politiikan toimintalinjalle (politiikalle).

Valitun politiikan toimintalinjan epämääräisyyden väitetään johtaneen odottamattomiin – ja ongelmallisiin – seurauksiin. Esimerkkeinä kirjoittajat mainitsevat Suomen taksilainsäädännön ja Euroopan Unionin alaisen tekoälyasetuksen lakiehdotuksen epämääräisyydet (Lanamäki on ollut mukana tällaisessa tutkimuksessa).

Politiikan toimintalinjan epämääräisyys keskeisenä osana politiikan tekemistä

Epämääräisyys voidaan nähdä ”luonnollisena” seurauksena ihmisten toiminnan järjestäytymisen ongelmista, jolloin samaan tilanteeseen on useita mahdollisuuksia. Tällöin voidaan huomioda, että epämääräisyys toteutuu uudelleen ja uudelleen eri toimijoiden tehdessä päätöksiä eri vaiheissa. Tällöin ajatellaan, että politiikan tekijöiden pitää pärjätä epämääräisyyden kanssa, jolloin epämääräisyyttä ei voi poistaa kokonaan politiikan tekemisestä.

Tietojärjestelmien tutkimuksessa on esimerkkejä teksteistä, jolloin epämääräisyys on keskeinen osa politiikan toimintalinjaa. Kirjoittajat esittävät tässä kohtaa erilaisia esimerkkejä.

Politiikan toimintalinjan epämääräisyys työkaluna

Politiikan toteutuksen asiayhteydessä epämääräisyys voi tulla esiin erilaisten tekniikoiden käyttöönotossa, jolloin jäljelle jää epämääräisyyttä. Toisaalta voi ajatella, että teknologisesti puolueeton lainsäädäntö mahdollistaa tulevaisuuden innovaatioita.

Tämän tutkimuslinjan jatkaminen

Kirjoittajat osoittivat, että eri tutkimukset ovat käsitelleet politiikan toteuttamisen epämääräisyyttä tietoisesti tai tiedostamatta, jolloin on esitetty erilaisia olettamuksia asiaan liittyen. Asiasta voidaan siis tehdä jatkotutkimusta.

Lainsäädäntö yleisesti ottaen voisi olla mahdollisimman selvää viestinnän kannalta. Ongelmana on säätelyn alaisena olevien ilmiöiden monimutkainen luonne, jolloin ”strateginen” epämääräisyys antaa tarpeellisen ”vapauden” politiikan ajassa kehittyvälle toteuttamiselle. Tämän vuoksi olisi hyvä ymmärtää epämääräisyyden eri puolia politiikan toteuttamisessa ja uutena lähtökohtana tutkimukselle.

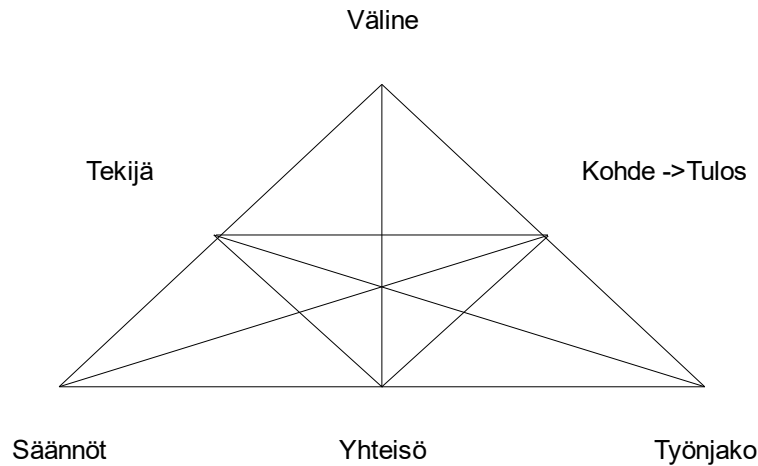
Johtopäätös

Tässä lyhyessä tekstissä tavoitteena on ollut kiinnittää tietojärjestelmien tutkijoiden huomioita politiikan toteuttamisen epämääräisyyteen. Jatkossa olisi hyvä kiinnittää huomiota politiikan toteuttamisen epämääräisyyteen eri muodoissa. Kirjoittajat itse ovat kiinnostuneita tekoälyä koskevan lainsäädännön epämääräisyyden käytännön asiayhteydestä.

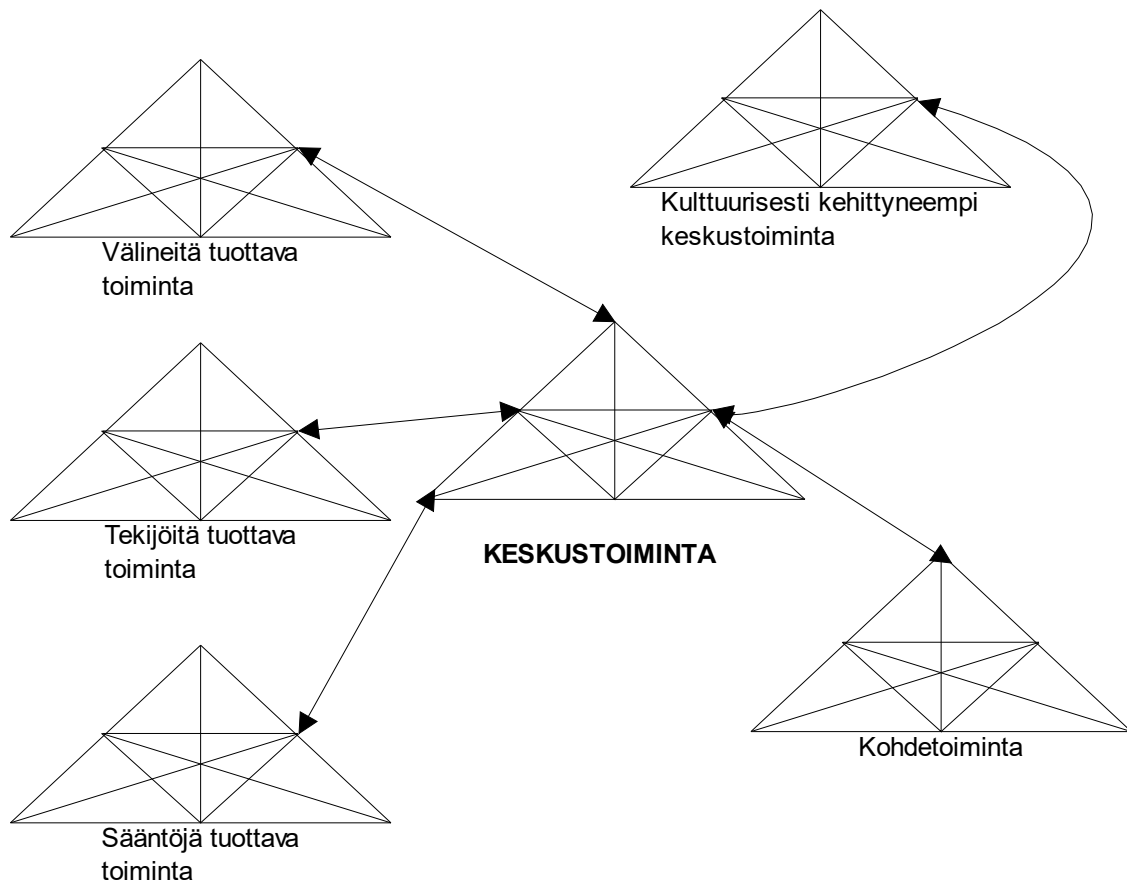
12.3.2024

OMA / 6 / v1
Julkinen / www**OMA ARVIO**

Engeström (1987, 1995, 1999, 2000, 2001) perusteella pitää todeta seuraava kuva. Käsiteltävä teksti keskittyy erityisesti sääntöihin, joita jokin yhteisö käyttää omassa toiminnassaan.

Engeström esittää myös sääntöjä tuottavan toiminnan, mikä voidaan huomioida tähän artikkeliarvioon.

12.3.2024

OMA / 6 / v1
Julkinen / www

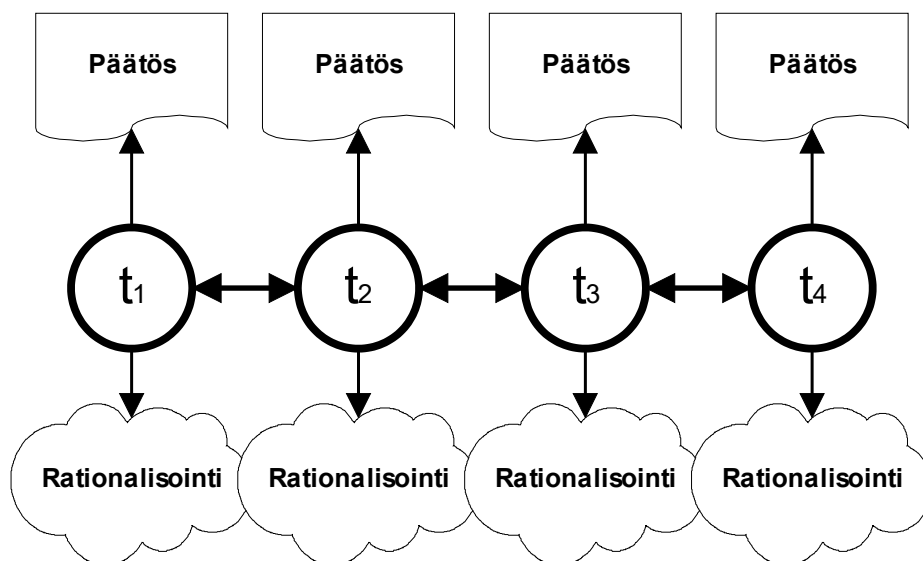
Tässä kohtaa voi todeta käsiteltävän artikkelin hengessä, että säännöt voivat siis olla hyvin epämääräisiä tai hyvin määriteltyjä.

Tässä kohtaa totean itse, että olen kehittänyt rationaalisuusolettaman määritelmää, ja viimeisimmät määrittelyt ovat seuraavia:

- 1) Henkilöllä tai henkilöiden ryhmällä on oma sisäinen todellisuus.
- 2) Henkilöllä tai henkilöiden ryhmällä on oma ulkoinen todellisuus.
- 3) Henkilöllä tai henkilöiden ryhmällä on oma sisäinen tilansa.
- 4) Henkilöllä tai henkilöiden ryhmälle voi tulla ulkopuolista vaikutusta.
- 5) Ulkopuolelta oletetaan jokin odotettu käyttäytyminen rationaaliseksi.
- 6) Henkilöllä tai henkilöiden ryhmän sisäpuolella tulee vastaan irrationaalisia tekijöitä.
- 7) Sisältäpäin näkyy kaikkea muuta oletetun rationaalisuuden lisäksi.
- 8) Erilaiset irrationaalisuudet tulevat esille (ryhmän) ulkopuolelle epäsuorasti ja/tai yllättävästi monella eri tavalla.

Jos ajattelee asiaa epämääräisyyden kannalta, niin jokin epämääräinen sääntö ryhmän ulkopuolelta tarkoittaa säännön tarkempaa määrittelyä ryhmän toiminnan edetessä ajan suhteen.

Toisaalta voi todeta päätösten ketjun ajassa, jolloin jokaista päätöstä voidaan rationalisoida jollain tavalla. Ajan suhteen voi tulla vastaan tekijöitä, jotka voivat kyseenalaistaa aikaisempia rationalisointeja.

McAulay (2007) pitää todeta tässä kohtaa. McAulay (2007) kiinnittää huomioita erilaisiin odottamattomiin vaikutuksiin, joita tulee esiin tietokoneiden avulla tehtävässä viestinnässä.

Alter (2000) kuvaa erityisesti, että ns. liiketoimintaihmisillä ja ns. tietojärjestelmäihmisillä on täysin erilaisia sisältöjä samoille termeille, joista vaatimuksien termit ovat erinomainen esimerkki.

Alter (2000), joka on vertaillut, miten eri artikkeleissa on käytetty käsitteitä systeemi (system), käyttäjä (user), asianosainen (stakeholder), tietojärjestelmäprojekti (IS project), toteutus (implementation), uudelleensuunnittelu (reengineering), vaatimukset (requirements), ja ratkaisu (solution). Alter (2000) toteaa, että nämä käsitteet voi määritellä eri lailla eri näkökulmista, ja on ehkä huolestuttavaa, että

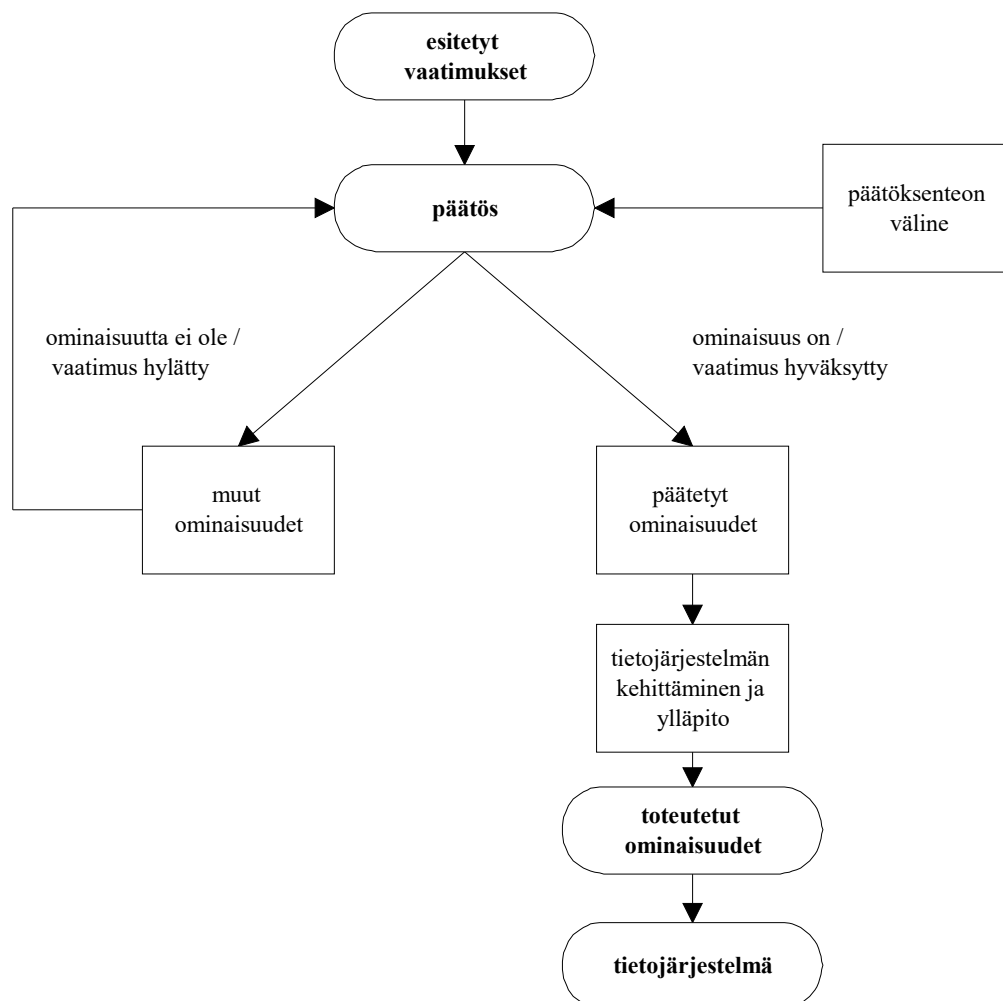
12.3.2024

OMA / 6 / v1
Julkinen / www

tietojärjestelmien tutkimuksen peruskäsitteistä ei ole yhtenäistä näkemystä. Erityisesti Alter (2000) on vertaillut liiketoimintanäkemystä (business perspective) ja informaatioteknologian (Information Technology, IT-perspective) näkemystä, ja havainnut näissä selvän eron toisiinsa. Vertaamme seuraavassa taulukossa erityisesti, mikä on ollut näiden kahden näkemyksen ero vaatimuksen suhteen.

Käsitys vaatimuksesta (perustuen Alter 2000, osa taulukosta)	
Informaatioteknologian näkemys	Liiketoimintanäkemys
Yksiselitteisiä väittämiä käsittelystä, jonka tietojärjestelmän pitäisi tehdä tuottaakseen sovitut hyödyt käyttäjille. Selvät vaatimukset ovat tarpeellisia ennen kuin ohjelmointi alkaa.	Ylettömän yksityiskohtaisia väittämiä halutusta käsittelystä, epärealistisesti merkitty kiinteäksi, jotta on mahdollista arvioida, että saavuttivatko ohjelmoijat työnsä ajoissa ja budjetin puitteissa. Informaatioteknologian edustajat käyttävät vaatimuksia tekosyynä ollakseen korjaamatta kokonaan tarkoitustaan vastaamattomia ohjelmia.

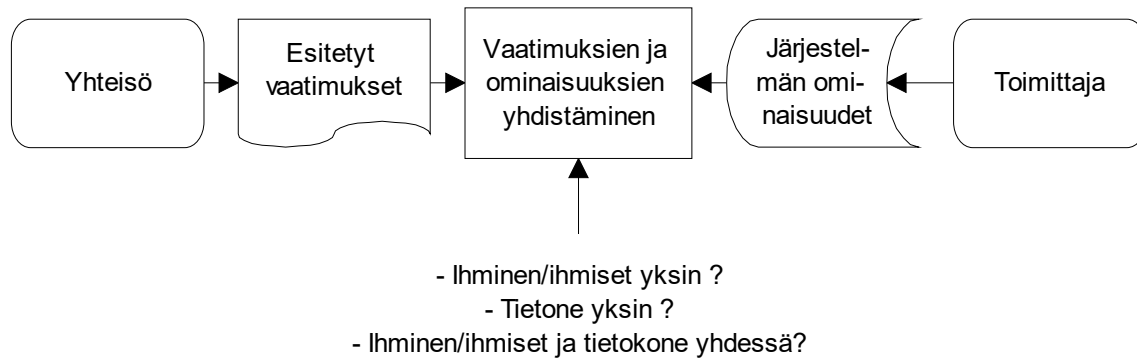
Jarke ym. (2011) perusteella pitää todeta, että vaatimustenhallinta on säilynyt ongelmana hyvin pitkään. Toisaalta pitäisi tehdä kriittisiä kysymyksiä nykyisistä vaatimustenhallinnan menetelmistä.

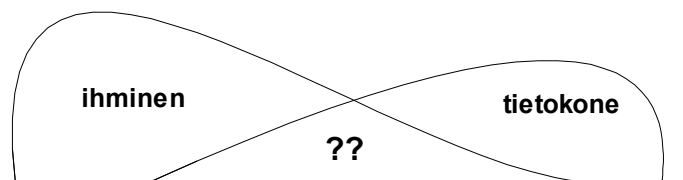
12.3.2024

OMA / 6 / v1
Julkinen / www

204
205 Edellä olevassa kuvassa päätöksen ja päätöksenteon välineen merkitys vaatimusten käsittelyssä. Oma
206 havaintoni on, että päätöksenteon väline menee tukkoon, koska käsiteltäviä vaatimuksia on niin paljon.
207 Käytännöllisessä tietotekniikkahankkeissa tämä tarkoittaa jatkuvia vaatimusten määrittelyn pyyntöjä,
208 jolloin päätökset alkavat venyä päätettävien asioiden määrän vuoksi. Cooper (1999) kuvaa tätä
209 vaatimuslistasta tinkimiseksi, mikä johtaa pitkiin keskusteluihin järjestelmän toteuttajien ja järjestelmää
210 tilaavien henkilöiden välillä. Miksi tietotekninen järjestelmä ei olisi vain vaatimusten ja ominaisuuksien
211 yhdistämistä kuten on monessa muussa hankinnassa?
212

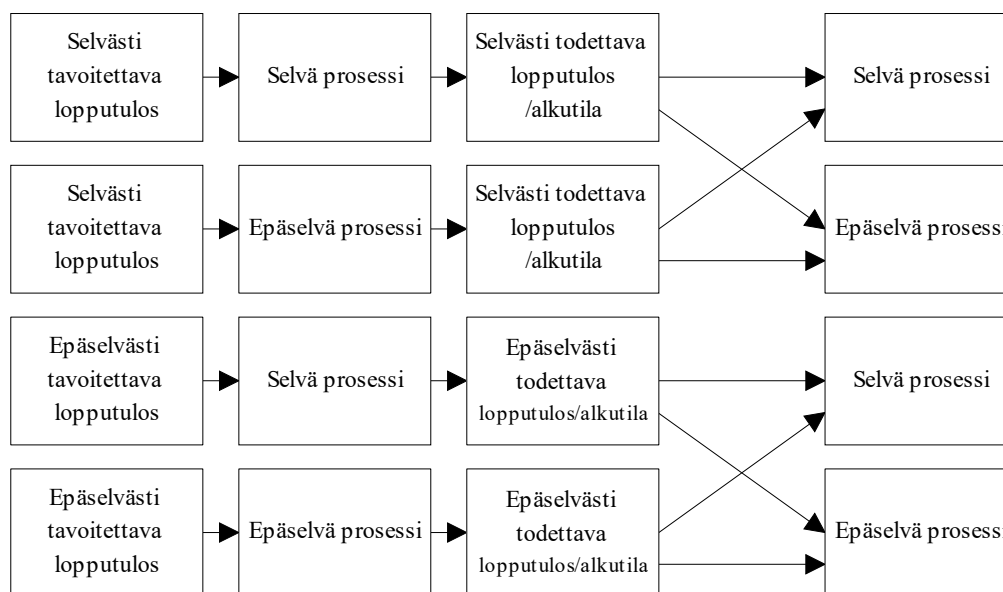

213
214
215 Ihmisten toiminnan muuttaminen jonkin tietoteknisen järjestelmän avulla on iso muutoshanke. Ongelma
216 on muutoksen vaikeus, koska ihmisten toiminnan muuttaminen ei ole suoraviivaista toimintaa.
217
218 Leppänen, Järvinen & Kerola (1978) esittävät, että on olemassa ihmisille sopivat tehtävät ja tietokoneelle
219 sopivat tehtävät. Itse olen esittänyt saman ajatuksen seuraavassa kuvassa.
220

221
222
223 Yleisesti ottaen voi todeta, että tietokoneen tekemä tehtävät vaativat hyvin tarkkaa määrittelyä, mutta
224 tietokone voidaan laittaa toistamaan samaa tehtävää useamman kerran. Ihmiset voivat uupua, jos samaa
225 asiaa pitää toistaa määrättömiä kertoja.
226
227 Joissain asiayhteyksissä voidaan pohtia erilaisia prosesseja selvyiden ja epäselvyyden kannalta.
228

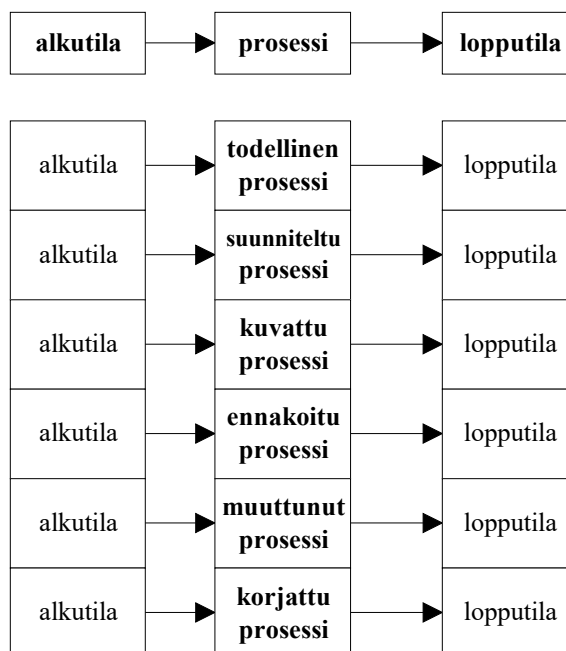
12.3.2024

OMA / 6 / v1
Julkinen / www229
230

231 Toisaalta voi todeta, että ihminen on oppiva olento, jolloin ihminen oppii useamman toiston jälkeen
 232 tehostamaan epäselvää prosessia. Järvinen (1998) perusteella pitää huomioida työn kohteet: henkilöt,
 233 materiaali ja tiedot. Materiaalin ja tiedon käsittely muuttuvat siis ajan suhteen rutiinitehtäviksi, koska
 234 ihminen oppii materiaalin ja tiedon käsittelyn tehostamista toistettujen prosessien jälkeen.

235

236 Tämän vuoksi olen erotellut seuraavassa kuvassa erilaisia prosessiluokkien mahdollisuuksia: todellinen
 237 prosessi, suunniteltu prosessi, kuvattu prosessi, ennakoitu prosessi, muuttunut prosessi ja korjattu
 238 prosessi.

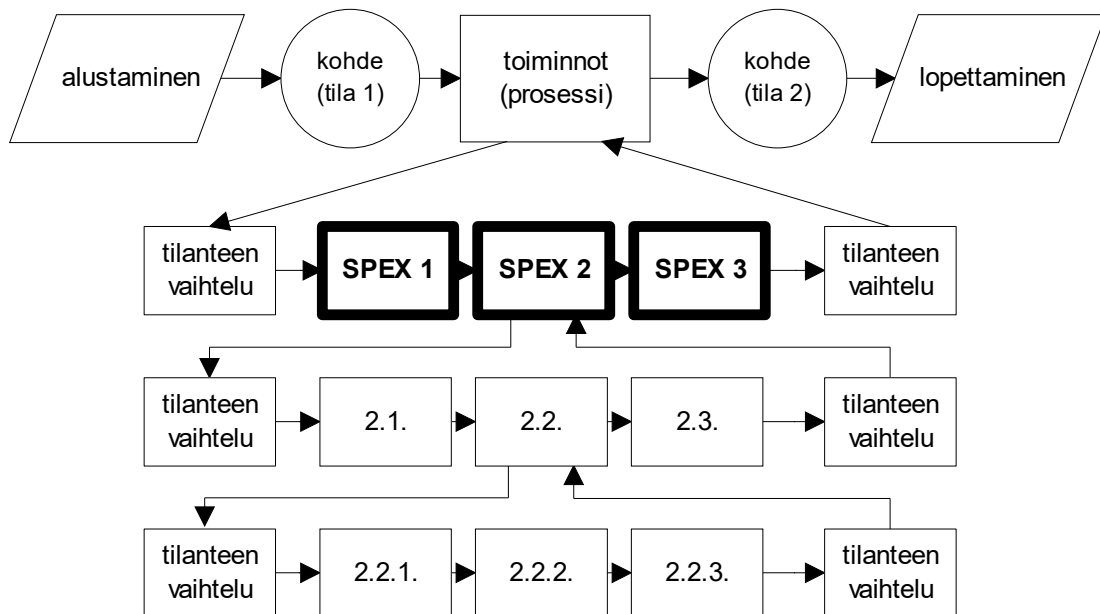
239
240

241 Todellinen prosessi voi olla epävastaavaa muiden prosessien luokkien kanssa.

242

243 Prosessia voi tarkastella myös määrittelyn (spesifikaatio, SPEX) kannalta, mutta ongelmaksi tulee
 244 tilanteen vaihtelu määrittelyn prosessin läpiviennissä.

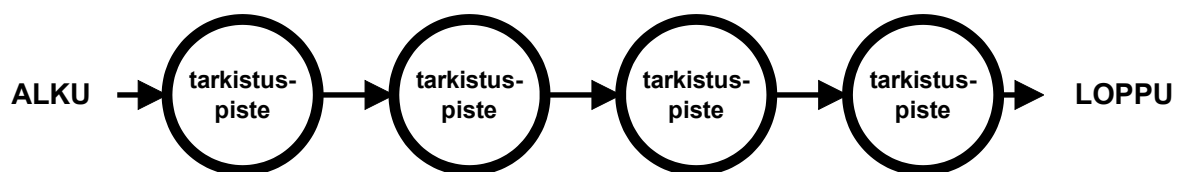
12.3.2024

OMA / 6 / v1
Julkinen / www

Varsinaisesti mallintamisen kerroksille ei ole mitään rajaa, jolloin samaa prosessia voidaan mallintaa enemmän tai vähemmän tarkasti.

Miten itse suhtautuisin epämääräisyyksiin?

Itse olen päätenyt huomioimaan erilaiset tarkistuspisteet. Erilaisissa tarkistuspisteissä on mahdollista tarkistaa prosessin tila tarvittavalla tarkkuustasolla. Kun ihmiset oppivat prosessin toistamista, niin tarkistuspisteiden kohdalla ei tarvitse tehdä liikaa työtä. Oppimista aloitteleva henkilö tekee ehkä perusteellisemman tarkistuksen tarkistuspisteessä.

Epämääräisyys tulee vastaan tarkistuspisteiden määrittelyssä ja toteutuksessa. Jonkun on tehtävä tarkat määrittelyt tarkistuspisteisiin liittyen.

Alter, S. (2000). Same Words, Different Meanings: Are Basic IS/IT Concepts Our Self-Imposed Tower Of Babel? Communications of the Association for Information Systems, 3, Article 10.
doi:10.17705/1CAIS.00310

Cooper, A. (1999). Nörttien valtakunta: Miksi korkeateknologiatuotteet saavat meidät sekaisin ja kuinka palauttaa järki (R. Parkkonen, Käänt.). Helsinki: Suomen Atk-kustannus.

Engeström, Y. (1987). Learning by Expanding: An activity-theoretical approach to developmental research. Helsinki: Orienta-Konsultit.

12.3.2024

OMA / 6 / v1
Julkinen / www

- 274
275 Engeström, Y. (1995). Kehittävä työntutkimus: Perusteita, tuloksia ja haasteita. Helsinki: Hallinnon
276 kehittämiskeskus.
277
- 278 Engeström, Y. (1999). Expansive Visibilization of Work: An Activity-Theoretical Perspective. Computer
279 Supported Cooperative Work (CSCW), 8(1–2), 63–93. doi:10.1023/A:1008648532192
280
- 281 Engeström, Y. (2000). Activity theory as a framework for analyzing and redesigning work. Ergonomics,
282 43(7), 960–974. doi:10.1080/001401300409143
283
- 284 Engeström, Y. (2001). Expansive Learning at Work: Toward an activity theoretical reconceptualization.
285 Journal of Education and Work, 14(1), 133–156. doi:10.1080/13639080020028747
286
- 287 Jarke, M., Loucopoulos, P., Lyytinen, K., Mylopoulos, J., & Robinson, W. (2011). The brave new world
288 of design requirements. Information Systems, 36(7), 992–1008. doi: 10.1016/j.is.2011.04.003
289
- 290 Järvinen, P. (1998). Oman työn analyysi ja kehittäminen. Tampere: Opinpaja Oy.
291
- 292 Lanamäki, A., Väyrynen, K., Laari-Salmela, S., & Kinnula, M. (2020). Examining relational digital
293 transformation through the unfolding of local practices of the Finnish taxi industry. The Journal of
294 Strategic Information Systems, 29(3), 101622. doi:10.1016/j.jsis.2020.101622
295
- 296 Lanamäki, A., & Tuvikene, T. (2022). Framing digital future: Selective formalization and legitimation of
297 ridehailing platforms in Estonia. Geoforum, 136, 283–292. doi:10.1016/j.geoforum.2021.01.016
298
- 299 Leppänen, M., Järvinen, P., & Kerola, P. (1978). Johdatus tietojenkäsittelyyn: Tietojärjestelmien
300 hyväksikäytön näkökulma (9. p.). Helsinki: Tietojenkäsittelyliitto ry.
301
- 302 McAulay, L. (2007). Unintended consequences of computer-mediated communications. Behaviour &
303 Information Technology, 26(5), 385–398. doi:10.1080/01449290500535343
304

12.3.2024

OMA / 6 / v1
Julkinen / www

305

306 **Liite 1: Lisenssi**307 **Nimeä-Epäkaupallinen-Ei muutoksia 4.0 Kansainvälinen**

308

309 Avoimesti lisensoitu teos

310

311 Tämä teos on lisensoitu Nimeä-Epäkaupallinen-Ei muutoksia 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä. Teoksen
312 uudelleen käytön yhteydessä pitää mainita kirjoittaja. Valittu lisenssi tarkoittaa, että teoksen sisältö on
313 vapaasti käytettävissä, kunhan alkuperäislähteeseen viitataan.

314

315 Lisenssin kansantajuinen esitys on seuraavalla www-sivulla:

316

317 <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.fi>

318

319

320

321 NIMI:

322 Teoksen tekijä on ilmoitettava siten kuin tekijä tai teoksen lisensoija on sen määrännyt (mutta ei siten että
323 ilmoitus viittaisi lisenssinantajan tukevan lisenssinsaajaa tai teoksen käyttötapaa).

324

325 Ei muutettuja teoksia

326 Teosta ei saa muuttaa, muunnella tai käyttää toisen teoksen pohjana.

327

328 Epäkaupallinen

329 Lisenssi ei salli teoksen käyttöä ansiotarkoituksessa.

330

331 Lisenssin perusteellinen juridinen esitys on seuraavalla www-sivulla:

332

333 <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.fi>

334

335 [jatkuu seuraavalla sivulla]

336

12.3.2024

OMA / 6 / v1
Julkinen / www

337

338 Liite 2: Vastuulausekkeita

339

340 Yksittäisen ihmisen yksittäistä tulkintaa yksittäisistä asioista / aiheista

341

342 Tämä teos on yksittäisen ihmisen tulkintaa eri asioista / aiheista, eikä edusta minkään (rekisteröidyn tai
343 rekisteröimättömän) yhteisön virallista tai epävirallista kantaa. Tässä teoksessa mainitut mielipiteet eivät
344 ole (lainopillisia) neuvoja, ja lukijoita kehoitetaan itse perehtymään huolellisesti tässä teoksessa
345 mainittuihin asioihin / aiheisiin.

346

347 Tämä teos ei kata tulevaisuuden kehittymistä, jolloin tässä teoksessa mainitut ennustukset voivat
348 osoittautua vääräksi. Vastaavalla tavalla tämä teos ei kata menneisyyden tulkintaa, jolloin tässä teoksessa
349 tehdyt arviot menneisyydestä voivat osoittautua vääräksi.

350

351 Poliittisia vastuulausekkeita

352

353 Tämä teos käsittelee useita poliittisia mielipiteitä erilaisista asioista / aiheista. Nämä mielipiteet eivät
354 kuitenkaan ole virallisia neuvoja poliittisen päätöksen perustaksi. Teoksen lukijoita kehoitetaan lukemaan
355 kukin mielipide yksittäisen henkilön ajatuksena, koska esitetyt mielipiteet eivät ole minkään yksittäisen
356 puolueen (rekisteröity tai rekisteröimätön) virallisia mielipiteitä. Lisäksi esitetyt poliittiset mielipiteet
357 eivät edusta minkään puoleen (rekisteröity tai rekisteröimätön) jäsenjärjestön (rekisteröity tai
358 rekisteröimätön) virallista kannanottoa.

359

360 Teoksessa esitetyt poliittiset mielipiteet eivät kata Suomen, Euroopan tai maailmanlaajuisen politiikan
361 menneisyyttä tai tulevaisuutta, ja ovat vain yksittäisen henkilön yksittäisiä mielipiteitä.

362

363 Teoksessa esitetyt poliittiset mielipiteet eivät ole tarkoitettu virallisen tai epävirallisen ehdokkuuden
364 tukemiseksi missään vaalissa millään tasolla, eli teoksessa esitetyt poliittiset mielipiteet eivät ole
365 virallisiin vaaleihin valmistautuvan virallisen tai epävirallisen ehdokkaan mielipiteitä. Mahdollisissa
366 virallisissa vaaleissa (teoksen julkaisun jälkeen) virallisena ehdokkaana esitetyt poliittiset mielipiteet ovat
367 oma kokonaisuutensa, ja virallisissa vaaleissa (teoksen julkaisun jälkeen) virallisen ehdokkaan julkiset
368 mielipiteet ovat tämän teoksen ulkopuolella, ja tämä teos ei ennakoit tulevia mahdollisia poliittisia
369 mielipiteitä virallisissa vaaleissa (teoksen julkaisun jälkeen).

370

371 Viitattujen www-sivujen sisältö

372

373 Tässä teoksessa viitataan erilaisiin www-sivuihin. Viitattujen www-sivujen laillinen sisältö on tarkistettu
374 tämän teoksen julkaisuhetkellä, mutta monen viitatus www-sivu sisältö tulee mahdollisesti muuttumaan
375 tämän teoksen julkaisun jälkeen. Kaikki muutokset viitatuilla www-sivuilla ovat viitattujen www-sivujen
376 omistajien / ylläpitäjien vastuulla. Kaikki uusi laillinen ja/tai laitton sisältö viitatuilla www-sivuilla ei ole
377 tämän teoksen kirjoittajan vastuulla, ja tämän teoksen lukijoita kehoitetaan huolellisesti välttämään www-
378 sivuilta ladattavien laittomien sisältöjen käyttöä.

379

380 Kaupallinen sisältö / Yleishyödyllisyys

381

382 Tämä teos ei sisällä kaupallista sisältöä, eikä tätä teosta ole tarkoitettu kaupalliseksi sisällöksi, ja käytetyn
383 lisenssin mukaisesti tämä teos on tarkoitettu ei-kaupalliseksi sisällöksi. Tämä teos ei sisällä kaupallisen
384 yhteisön (rekisteröity tai rekisteröimätön) liike- tai ammattisalaisuuksia.